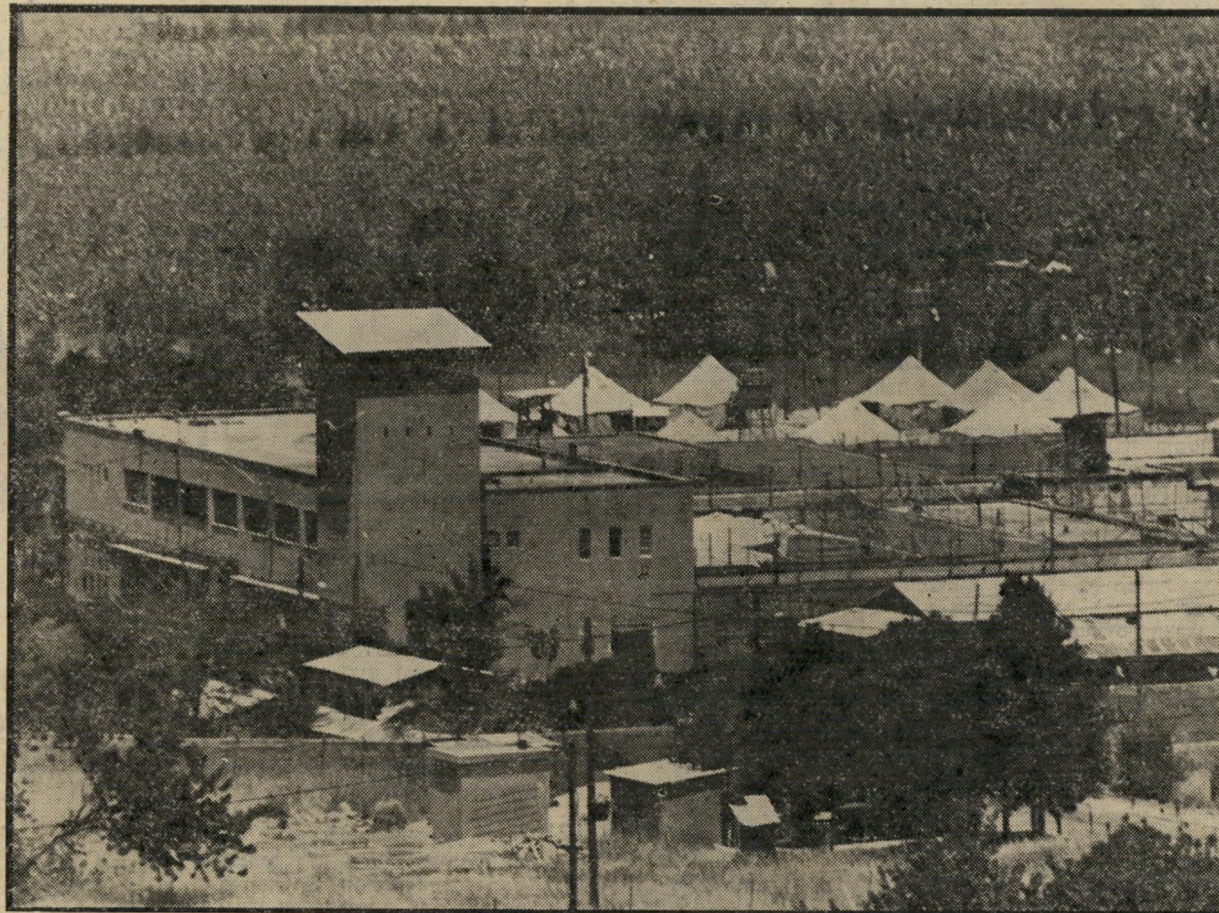

הנפקדות והעריקות הפכו מכת צה"ל

שאינו מצליח להתגבר על התופעה

העריקים

כנא 6 ליד עתידית
כימעט כל עריק נדון למאסר

ליחידה, כדי לבדוק אם הוא נמצא שם. אם התייצב או נעצר תוך שבעה ימים אלה, יש להעמידו לדין במסגרת היחידה. בדרך-כלל העונש המוטל על נפר קד הוא מאסר, לעיתים רחוקות יותר מאסר על-תנאי.

ביום השמיני חייבת היחידה להודיע על העדרותו של החייל לשלישות הראשית. אם לא התייצב עד ליום ה-14 להעדרות, חייבת היחידה לדווח על כך בשנית לשלישות הראשית. השלישות הראשית בודקת אם היחידה עשתה את כל המוטל עליה באיתור החייל בכוחות עצמה, אם שלחה חיילים לביתו ואם ניסתה לאתרנו בעזרת המחשב, ורק אחרי שהיא ברר כי נעשה הכל כדי לאתר במסגרת היחידה, מאשרת השלישות הראשית את דו"ח היחידה, והמישטרה-הצבאית מוציאה נגדו פקודת-מעצר. קיימים בצה"ל מיקר רים מעטים בלבד שבהם לא נדונו עריקים לתקופות מאסר ארוכות יחסית. צה"ל רגיש ביותר לעניין זה, ומטיל על עריקים עונשים כבדים.

מצבת העריקים של צה"ל, בחודש אפריל בשנה שעברה, מציגה נתונים בלתי-מעודדים לגבי החיילים שאינם מוכנים לשרת. 882 עריקים משירות-סדיר, 4,254 עריקים משירות-מילואים או כאלה שלא התייצבו לשרות המילואים, סך הכל 5,136 עריקים. הערכת צה"ל שכי-3,500 מהם הם מנותקי קשר שלגביהם המישטרה-הצבאית איתרתי ידיום ואינה מנסה כלל למי צוא אותם. בידי הצבא רשימה של עריקים משנות החמישים והששים והסכוי לגלות אותם אפסי.

לפני שנתיים סיים הענף לפסיכולוגיה צבאית מחקר בנושא העריקות בצה"ל. מסקנותיו של המחקר מדהימות. מתברר כי מרבית מיקרי העריקות נערכו במחיצת הראשונה של שנת השירות הראשונה. רוב העריקים נוטשים את הצבא בגלל אי-הסתגלות למסגרת הצבאית. חלק גדול מהעריקים עורקים יותר מ-פעם אחת, וממוצע העריקות לחייל הוא 1.6 תופעת העריקות, כפי שהגדיר אותה ענף הפסיכולוגיה, "שכיחה בעיקר בין חיילים ברמת איכות נמוכה, בעלי השכלה הנמוכה משמונה שנות לימוד, וכאלה ש"לא רכשו מיקצוע ולא למדו עד לגיוסם לצה"ל".

לאחר הגשת הדו"ח, מינה ראש אכ"א, (המש"ד בעמוד 76)

ל היות עריק מצה"ל היה, רק לפני עשור שנים, אחת הבושות הגדולות במדינה. כיום אין עריק או נפקד מהצבא מתבייש בכך, ובמקומות רבים בארץ, לא דווקא איזורי מצוקה, נחשב העריק כ"חברמן, שהצליח להימלט מהשירות וד"פק את הצבא".

במינוח הצבאי קיימים שני סוגי חיילי סדיר או מילואים, הנעדרים מהשירות למרות פקודת-גיוס או צור-מילואים. צה"ל מגדיר כנפקד — הדרגה הפחות חמורה של עריקות — חייל שנעדר מיחידתו ללא רשות עד 14 יום. הגדרה זו נהוגה בצה"ל רק מחודש יולי 1979. עד אז, יכול היה חייל להעדר מיחידתו עד 21 יום ולהישרא בגדר נפקד ולא עריק. על פי רישומי צה"ל היו בשנת 1978 5,345 מיקרי עריקות. כ-20 אלף מיקרי נפקדות, וכמה אלפי מיקרים של ניתוק קשר בין חיילים למפקדותיהם, שבהם נכללו בעיקר ישראלים שירדו מהארץ ולא טרחו לדווח על כך לשילטונות הצבא. השוואה בין מיספרים אלה לבין מיקרי העריקות והנפקדות ארבע שנים קודם לכן, בשנת 1974, מראה שמיספר העריקים והנפקדים כמעט הוכפל תוך ארבע שנים אלה.

הליך הכרזת חייל — סדיר או מילואים — כעריק הוא ארוך ומורכב. אם נעדר החייל ללא רשות עד שבעה ימים, חייבת היחידה שלו לערוך בדיקה ברישומיה, לבדוק אם הוא בכלל היה צריך להיות ביחידה, ולשלוח לביתו את חבריו

שוטרת-צבאית ליד כוביה כמרי שוטרת-צבאית

השילטונות נכשלו בתפיסת עריקים